

Elektrarna na sončni javorski kmetiji

Kmetija Mežner v Javorju je svojo sončno lego in ne previsoke temperature 1180 metri nad morjem izkoristila za dopolnilno dejavnost proizvodnje električne energije s pomočjo sonca

JURIJ BERLOŽNIK

Na gorskih kmetijah, kjer so zime dolge in je živino mogoče prvič gnati na pašo šele v maju, morajo kmetije svoj boljši kruh poiskati v dopolnilnih dejavnostih. Tako je gospodar kmetije Mežner v Javorju, v Črni na Koroškem, na strehi svojega gospodarstva poslopja zgradil fotovoltaično elektrarno. "Pri nas je precej vetrovno, zato sem že prej razmišljal, da bi zgradil vetrno elektrarno, vendar bi bilo potrebnih ogromno dovoljenj, raje sem se odločil za sončno," je povedal Franc Stopar, ki je pred približno 25 leti prevzel takrat zapuščeno kmetijo in jo hitro postavil na nogo.

Energija sonca na ekološki kmetiji

Za naložbo v zeleno energijo se je ekološki kmetovalec odločil med drugim tudi zato, da bo kmetija nekoč bolj privlačno "delovno mesto" za njegove potomce. "Če kmetijo razvijem tako, da otrok vidi prihodek in neko prihodnost, bo z veseljem ostal, če pa se bo moral tukaj na 1180 metrih ukvarjati izključno s kmetištrom, se bo raje odločil za službo v dolini, vsak ima pravico živeti tam, kjer želi in kjer mu je lepše."

V družini s štirimi otroki, z njimi živi tudi babica, so sončno elektrarno zgradili pred dvema letoma, danes ugotavljajo, da so se odločili pravil-

Investicija naj bi se kmetiji Mežner povrnila v desetih letih. (Jurij Berložnik)

no: Nazivna moč elektrarne je 24,66 kilovarne ure, toliko elektrike naj bi proizvedla v idealnih razmerah, ki dejansko trajajo le nekaj minut dnevno, sicer pa v povprečju v omrežje prispeva 66 kilovarnih ur električne energije dnevno, vso energijo prodajo Elektrtu Celje. "Mi za potrebe kmetije in gospodinjstva dnevno porabimo približno sedem kilovarov," je za ilustracijo povedal Stopar. "Ta dejavnost se zelo dobro poda k naši ekološki kmetiji, v zadovoljstvo so mi tudi vse pritržane tone ogiljkovega dioksida, pred katerimi tako obvarujemo naravo."

Prosti sta še dve strehi

Pričakuje, da se bo investicija povrnila v desetih letih, sicer pa mu pogodba nespremenjeno ceno odkupa oziroma premijno zagotavlja za petnajst let. Za

naložbo je kmetu uspelo pridobiti tudi nepovratna državna in evropska sredstva v višini 30 odstotkov od takrat 130 tisoč evrov vredne naložbe. Med poslopi na kmetiji imajo še dve neizkoriščeni strehi, z ženo se še nista odločila, ali bodo elektrarno gradili sami ali bosta površino odstopila drugim investitorjem, saj obstaja tudi tako imenovani trg streh, kjer lahko lastnik najde zainteresiranega investitorja, ki potem na njegovi strehi za primerno povračilo zgradi elektrarno.

Sončni pikniki, sončni dnevi

Za postavitev elektrarne je Stopar izbral koroško podjetje Sonel, ki vsako leto za svoje stranke priredi "sončni piknik". Tam lastniki sončnih elektrarn v prijetnem vzdušju izmenjujejo izkušnje. Z njimi so obli-

Franc Stopar: "Tudi zaradi sončne elektrarne se bo kateri od otrok raje odločil ostati na kmetiji." (Jurij Berložnik)

Kongresni kmečki turizem

Čeprav sta v preteklosti pri razvoju naletela na številne nesmiselne ovire, Stoparja ne nameravata odnehati. Na kmetiji s 50 hektarji gozda, kjer imajo zdaj 14 krav dojilj in mlado živino, se v prihodnje nameravajo ukvarjati še z manj tipičnim kmečkim turizmom, kongresnim turizmom na kmetiji. Nekaj sob za goste so že uredili, zdaj pripravljajo še poseben prostor, ki bo služil v turistični namen. Pred leti so zgradili tudi klavnico in predelavo mesa, za katero zdaj Stopar z obžalovanjem ugotavlja, da je med črnjanskimi kmeti zanjo premalo zanimanja. Uporabljajo jo za svoje potrebe, in če bodo razvili turizem, jim bo koristila še bolj.

kovali tudi neformalno združenje Stoparjevih besedah jih takrat precej lastnikov sončnih elektrarn, ki pri iskanju odjemalcev energije na trgu nastopajo skupaj.

Mežnerjevi z veseljem sodelujejo tudi pri "sončnih dnevih", ko imajo v enem od majskih koncev tedna tovrstne elektrarne dan odprtih vrat. Po je povedal Stopar.